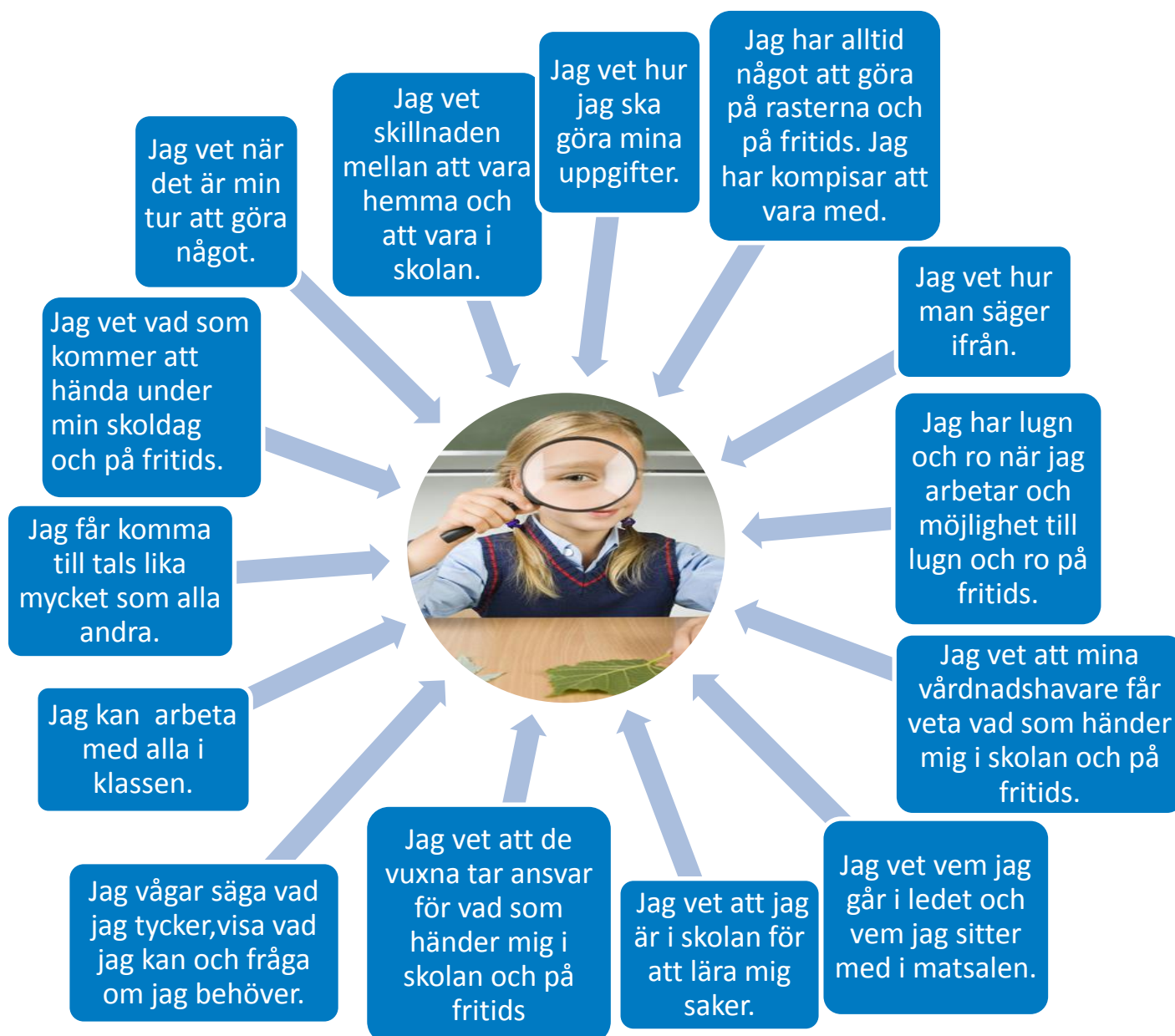

Plattform för lärande

Norrgårdsskolan

Rubrik

Dokumenttyp:	Rutin
Beslutad av:	Norrgårdsskolan
Gäller för:	Norrgårdsskolan
Giltig fr.o.m.:	Klicka här för att ange datum.
Dokumentansvarig:	Rektor
Senast reviderad:	2015-08-11
Senast granskad:	2015-08-11

Plattform för lärande på Norrgårdsskolan

I detta dokument beskrivs först de grundläggande strukturer som vi är överens om att skapa för att varje elev ska ges förutsättning att utvecklas så långt som det är möjligt efter sin förmåga. Därefter kommer en vetenskaplig och juridisk bakgrund till varför vi gör som vi gör och slutligen presenteras en litteraturlista med titlar som inspirerat oss i vårt arbete.

Grundläggande strukturer

Nedan följer konkreta tips/erfarenheter som vuxit fram genom åren i nära samarbete med övriga kollegor på vår skola. Det är ett levande dokument som formas efter våra personligheter och de elevgrupper som vi har just nu.

Vår ambition är detta ska genomsyra verksamheten och bli ett gemensamt arbetssätt/förhållningssätt i vardagen. En förutsättning är då att personalen har en gemensam vilja, ser eleverna som "våra" elever, samt ser varandra som medarbetare och tillgångar. Om inte vi förhåller oss så här kan vi inte förvänta oss detta av eleverna.

Jag vet vad som kommer att hända under min skoldag

Vi hälsar på barnen varje dag, alla har blivit sedda. Genomgång av dagens program sker muntligt och skriftligt. Detta förstärks med bilder på tavlan för de yngre barnen.

Jag vet när det är min tur att göra något

Barnen sitter i grupper om 4-5 elever. Varje grupp har en färg som markeras med en stjärna på bänken. Pedagogen ansvarar för gruppammansättningen i de lägre årskurserna men så småningom kan de lottas. Grupperna är bestående under en längre tid. För att ge barnen lite variation kan man rotera i gruppen med jämna mellanrum.

På tavlan finns stjärnorna i de olika färgerna uppsatta och visar i vilken turordning gruppen har varje dag. Detta minskar elevernas stress att skynda sig ut, hämta material, vara "först". Det blir rättvist, alla får vara först, sist ibland och det blir en demokratisk arbetsfördelning.

När något ska delas ut till alla elever får någon i gruppen komma fram och hämta till sina kamrater. Eleverna uppmuntras att genom strukturen i gruppen gå "laget runt" och turas om. Detta ger alla samma utrymme i klassen och lugn och ro.

Jag får komma till tals lika mycket som alla andra

Pedagogen ger uppgifter där man går laget runt i gruppen. Vi försöker komma ifrån handuppräckning så mycket som möjligt. Observationer visar att eleven får ca 3-5 sekunder på sig att svara annars. De snabba räcker upp handen och de som behöver mer tid till att tänka hinner då inte med. Detta arbetsätt med "laget runt" används också för att vidga barnens ordförråd och begrepp i och med att de får tänka själva först, sedan laget runt ta del av varandras tankar och kunskaper. Gruppen kan sedan lämna ett svar som alla är delaktiga i (Partanen, 2012).

Ett annat sätt att komma ifrån handuppräckning är att fördela ordet slumpvis med t.ex. stickor med barnens namn på eller namnlappar i en burk (William, 2013).

Jag vågar säga vad jag tycker, visa vad jag kan och fråga om jag behöver

För att bli en demokratisk och ansvarskännande medborgare behövs det mycket träning. Demokrati i skolan är inte enbart klassråd och elevråd. Genom förhållningssättet/ arbetsättet "laget runt" får eleverna möjlighet att lyssna och prata med varandra genom att först tänka själv, sedan "laget runt" och tillsammans i klassen ge ett svar. Vi uppmuntrar eleverna att fråga mycket, vi förstärker att genom att säga "vad bra att du frågar".

På fritids diskuterar vi värderingar, uppfattningar och problem i samlingen. Alla får komma till tals.

Jag vet att jag är i skolan för att lära mig, hur jag ska göra mina uppgifter och har lugn och ro när jag arbetar

Lugn och ro i klassrummet börjar redan i kapprummet (Gustavsson, 2009). Där har eleverna bestämda platser och vi vuxna går tillsammans in i klassrummet med eleverna.

För att få arbetsro i klassrummet är det viktigt att ha tydliga genomgångar så att alla elever vet VAD de ska göra, VAR de ska vara, HUR de ska göra och med VEM och VAD som händer sedan. Vi går igenom begrepp, läser texter tillsammans och på så sätt får eleverna en god förförståelse.

I de lägre åren har inte eleverna egna pennfack, pennor och sudd med sig till skolan. Vi har istället *en* arbetspenna och *ett* arbetssudd. Detta minskar frestelsen att "plocka" med spännande tofsar och dragkedjor på pennfack. Likaså

är utgångspunkten att alla arbetar vid sin plats och inte vandrar omkring i onödan.

När vi plockar upp material väntar vi på varandra innan vi öppnar böckerna. Om eleverna ska läsa med varandra eller utföra någon gemensam uppgift i gruppen utanför klassrummet talar vi tydligt om hur detta ska genomföras och vad vi förväntar oss av dem. Detta ger alla barn en möjlighet att lyckas. Vår utgångspunkt är att *alla vill* lyckas och utföra uppgifter bra (Lindell & Hartikainen, 2007).

För att regelbundet kunna ge eleverna återkoppling kan man samtala med eleverna i en färggrupp åt gången. Övriga grupper arbetar då med självgående arbete. Detta kan exempelvis vara att läsa, skriva veckans ord, träna mattetabeller etc., sådant som man kanske annars skickar hem i läxa. Detta tar högst 15-20 minuter. Vinsten är att eleverna får enskild tid med sin lärare och alla får samma möjlighet till färdighetsträning. När eleverna är vana vid detta arbets sätt blir det enklare att exempelvis gå igenom saker/läsa med några få elever i taget.

Jag vet vem jag går med i ledet och vem jag sitter med i matsalen.

Eleverna har gåkompisar. I de lägre åren bestämmer vuxna och de har samma gåkompisar över en längre tid. Gåkompisarna har fasta platser i ledet. När man åker buss sitter man med sin gåkompis. Detta minskar oron och stressen att hitta någon att gå/sitta med.

Systemet med gåkompisar fungerar bra när man ska utföra paruppgifter i skolan, detta sparar tid och energi för alla

Jag kan arbeta med alla i klassen

Vår utgångspunkt är ett entreprenöriellt synsätt där alla är *medarbetare* (Falk Lundqvist & Hallberg, 2007). Vi förstärker att vi *alla* behövs för att genomföra uppgifter av olika slag. Vi fokuserar och vill förstärka det beteendet som vi vill ha i gruppen utifrån ett lösningsinriktat arbets sätt och pedagogik. Detta gör vi genom att försöka uppmärksamma det som är bra t.ex. "vad *bra* att röda gruppen redan har plockat ihop" i stället för att säga till de som inte är färdiga. "Vad *bra* att så många kom in i tid från rasten.(även om 5 kom lite sent). Om vi vill ha ett bra klimat i gruppen är det vi vuxna som lägger grunden för detta. Hör elever oss klaga och säga till en viss elev får den lätt den rollen. Istället kan vi vända på det hela och arbetslaget kommer överens om att "stråla" elever som har behov av uppmärksamhet. Detta innebär att alla i arbetslaget är medvetna om att XX "strålas" under t.ex. 2 veckor. När vi ser XX ger vi någon form av bekräftelse. Ex Hej XX, jag såg att du hade roligt på rasten, tummen upp etc. Detta ska inte vara värderande uppmärksamhet eller beröm (Måhlberg & Sjöblom, 2001).

Vår utgångspunkt är att eleverna ska kunna arbeta med vem som helst. I skolan är vi kompisar och medarbetare. Vi uppmuntrar inte beteendet att "vara ihop" eller att vara bästis. Det kan man vara hemma. Detta för att främja en jämlik och demokratisk arbetsmiljö.

Man hjälper om någon behöver hjälp, men var och en står på sina egna ben. Bär sin väska själv, hämtar sin egen mjölk etc. Detta för att undvika uppkomsten av hierarkier och främja ansvarstagande och företagsamhet.

Genom gruppaktiviteter och lek i grupp tränas barnen under fritidstiden i att kunna samarbeta med alla.

Jag har alltid något att göra på rasten och någon att vara med. Jag vet hur jag säger ifrån.

Utgångspunkten är att *alla* får vara med. Man ska kunna gå fram till en lek eller aktivitet utan att behöva fråga om man får vara med. Risken finns då inte att man får ett nej. Men man har ett ansvar att följa lekens regler och vara en bra kompis. Vi har gått igenom med barnen att vi har både rättigheter och skyldigheter (Höistad, 2002).

Lika väl som man behöver struktur och strategier i arbetet behövs det på raster och i leken. Vi presenterar och går igenom lekar som man måste vara många i, ser till att barnen kan reglerna. Gemensamma lekar erbjuds på rasterna och på fritids vid behov och periodvis.

Vi ska *lära* barnen/eleverna att fungera i grupp. Detta kan vi inte kräva att de kan i de lägre åren. Likaväl som de behöver strategier och struktur i klassrummet behöver barnen tränas i att fungera tillsammans. Vi måste ge dem verktygen. Det är lika viktigt att lära sig att säga ifrån och tydligt markera sin åsikt/vilja som att lyssna och se sin del i vad som sker, att kunna backa. (Måhlberg & Sjöblom, 2001).

Detta gör vi genom att bl.a. lära dem strategier i konfliktlösning:

1. Säg ifrån, kompiserna skall då lyssna.
2. Säg ifrån en gång till om det behövs, med bestämd röst och förstärk med kroppsspråket genom att ge stopptecken med handen.
3. Hämta en vuxen om det inte hjälper.

På rasterna har alla vuxna gula västar på sig för att barnen se oss.

Förhållningssättet när man reder ut konflikter är att hjälpa till så att båda parter blir förstådda. En i taget får prata och den andre lyssnar då. Inte skuldbelägga utan reda ut, släppa taget och gå vidare. Vid större konflikter följer vi gången i likabehandlingsplanen.

På raster och fritids tillåter vi inga maktlekar.

**Jag vet att de vuxna tar ansvar för vad som händer mig i skolan och på fritids.
Jag vet att mina vårdnadshavare får veta vad som händer i skolan och på fritids.**

Samverkan med hemmet och elevernas vårdnadshavare är ett av de viktigaste medlen för att eleven ska utvecklas positivt (Skolverket, 2009). Ju tidigare vårdnadshavare involveras i barnets läroprocess desto större påverkan har detta på barnets skolresultat anser vi.

Vi är medarbetare kring barnet och ska se vårdnadshavarna som en resurs. Då förmedlar också de att skolan är bra och viktig till sina barn och till sin omgivning. Samarbete med vårdnadshavarna innebär inte att de gör pedagogens arbete hemma. De ska vara vårdnadshavare men deras attityd till skolarbetet och skolan och deras förväntningar på barnet är mycket viktiga för barnets resultat i skolan. Det är skolans uppgift att förmedla tillit, skapa ett positivt och ärligt samarbete med vårdnadshavarna.

Avslutning

Det som vi har beskrivit ovan är ett sätt att arbeta förebyggande och skapa lärandemiljöer som främjar kunskapsutvecklingen, motverkar kränkningar och mobbing. Petri Partanen (2012) skriver om förebyggandets stora utmaning. Att låna tid och resurser som man inte upplever sig ha nu, från all den tid och resurser som *kommer* att gå åt, om man inte genomför förebyggande insatser *nu*. Om man inte tar sig tid för förebyggande analyser och insatser idag, får man nog reservera mer tid och resurser åt åtagande och akuta insatser längre fram. Vår plattform för lärande kräver inga extra resurser, varken i form av extra personal eller pengar. Allt sker inom ramen för den dagliga verksamheten på skolan och på fritidstiden.

Vetenskaplig och juridisk bakgrund

Alla barn i Sverige har skolplikt, vilket innebär att eleverna skall vara i skolan minst 9 år. Andra verksamheter som man deltar i är på frivillig basis.

Varje elev har rätt att få vara sig själv, ingå i skolans värld och gå i skolan med rak rygg, gott självförtroende och med känslan av tillhörighet och gemenskap. Uppdraget vi lärare har handlar om ansvar (Körning, 2012).

I skollagens 1 kap 4§ står följande:

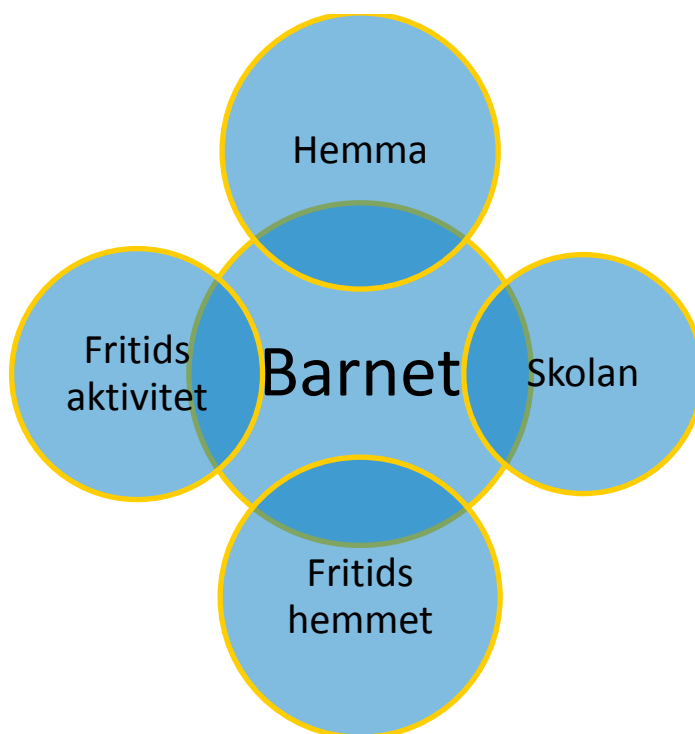
Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever skall inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den skall främja alla barn och elevers utveckling

och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barn och elevers olika behov. Barn och elever skall ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barn och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Barnet/eleven befinner sig inom olika arenor i sin vardag (se fig. nedan). Skolan ansvarar för den arena som är skolan. Det är viktigt att förklara detta för elever och föräldrar. På så vis blir det tydligt vem som har ansvar för vad. Man uppträder och har olika krav inom olika arenor. Skolan ansvarar för skolan och föräldrarna har ansvar för övriga arenor. Hemma är man barn och i skolan är man elev. Hemma samverkar man med några få, i skolan med många.

Vi som personal strävar efter att få föräldrarnas förtroende, då de lämnar till skolan det käraste de har (Skolverket, 2009). Alla föräldrar vill ha hem glada och nöjda barn när skoldagen är slut.

Barnets olika arenor

För att detta ska vara möjligt är det skolans uppdrag att arbeta för att alla elever har en god fysisk och psykisk miljö (Edin & Drummond, 2006). Varje individ utvecklas i samspel med andra människor och med sin omgivning. För att denna utveckling ska kunna ske finns det tre faktorer som Aron Antonovski, professor i sociologi skrev om, nämligen KASAM. Om vi har en känsla av *begriplighet*, *hanterbarhet* och *meningsfullhet* i vår vardag, klarar vi av svårigheter och motgångar bättre (Regeringskansliet, 2000).

I rapporten *Synligt lärande* av John Hattie (SKL 2011) visar Hattie på några faktorer som särskilt påverkar elevers studieresultat positivt.

- Eleverna får tydliga mål för undervisningen
- Ständig återkoppling av arbete och resultat till eleverna
- Lärarens pedagogiska förmåga är mycket god
- Studiero i klassrummet
- Stöd och uppmuntran från hemmet
- Att lärare deltar i och lär av varandras undervisning

I skollagen 3 kap 3§-4§ står det att eleverna ska få tydliga mål och ledning för sin undervisning för att veta vad de ska göra, hur detta ska göras och vad eleverna förväntas lära sig. Pedagogen ska kontinuerligt ge återkoppling till elever och föräldrar om hur skolarbetet utvecklas, samt bedöma elevernas förmågor. Skolan ska se till elevernas förmågor och lägga upp en plan hur man tillsammans arbetar vidare framåt. I boken *Elevhälsa börjar i klassrummet* (Partanen 2009) skriver Partanen:

Skolans uppgift är inte att hela tiden mäta och bedöma barns prestationer utan i stället att upptäcka det unika och utvecklingsbara hos varje barn och uppmuntra det (s. 97).

Att lärarens pedagogiska förmåga påverkar eleverna och deras studieresultat råder det väl inga tvivel om. Det som gynnar eleven i klassrummet är att pedagogerna är kunniga och engagerade i sitt ämne. De får eleverna att känna att de kan lära sig, vilket skapar motivation (Hjörne & Säljö, 2011). De bygger upp goda relationer till sina elever och har höga förväntningar och kan utmana och uppmuntra eleverna. De följer också upp och lotsar elever vidare samt har ordning i sitt klassrum genom ett tydligt ledarskap. Allt detta påverkar eleverna och deras skolgång i positiv riktning.

Uppgiften för alla som arbetar i skolan är att ge stöd till alla elever och att undanröja hinder för deras lust att lära och utvecklas (Regeringskansliet, 2000 s. 38).

För att få detta att bli en verklighet och ett genomsyrat arbetssätt och synsätt i verksamheten krävs det tid för arbetslaget att diskutera och reflektera tillsammans.

För att stärka pedagoger i detta arbete erbjuds kompetensutveckling i olika former exempelvis kollegaskuggning, handledning, lärande samtal, pedagogiska diskussioner utifrån olika ämnen.

Litteratur som inspirerat

- Edin, Mats & Drummond, Nick. *Ordning och reda i skolan*. Stockholm, Fortbildningsförlaget, 2006
- Falk Lundqvist, Åsa & Hallberg, Per Gunnar. *Företagsamt lärande i teori och praktik*. Länsstyrelsen Västerbotten, 2007.
- Gustavsson, Lars H . *Elevhälsa börjar i klassrummet*. Lund, Studentlitteratur, 2009.
- Hjørne, Eva & Säljö, Roger. *Att platsa i en skola för alla*: Stockholm, Nordstedts akademiska förlag, 2008.
- Höistad, Gunnar 2002 . *Mobbing och människovärde*
- Körling, Anne-Marie. *Nu ler Vygotskij- eleverna, undervisningen och Lgr 11..* Liber, 2011.
- Lauvås, Per & Handal Gunnar. *Kollegahandledning i skolan*: Studentlitteratur, 1997.
- Lindell, Björn. *Slåss för det goda*. Uppsala fortbildning AB, 2007.
- Lindell, Björn & Hartikainen, Veikko. *Var går gränsen- Värdegrunden i praktiken*. Uppsala Fortbildning, 2001.
- Måhlberg, Kerstin & Sjöblom, Maud. *Lösningssinriktad pedagogik*. Marelds förlag, 2001.
- Olsson, Staffan. *Sekretess och anmälningsskyldighet i förskola och skola*. Lund, Studentlitteratur, 2006.
- Partanen, Petri. *Att utveckla elevhälsa*. Skolutvecklingarna Sverige, 2012.
- SFS 2010:800 Skollagen
- Skolverket. *Kraften av samverkan*. Stockholm, Fritze, 2009.
- Statens offentliga utredningar. *Från dubbla spår till elevhälsa*. SOU 2000:19
- Sveriges kommuner och landsting, SKL. *Synligt lärande*, 2011. www.skl.se
- Utbildningsdepartementet: Stockholm Fritze. 2000.
- Wahlström, O, Gunilla: *Gruppen som grogrund*, Liber, 1999.

Annan litteratur som inspirerat:

- Yrkesmässig handledning, Sidsel Tveiten
- Uppmuntra lärande- så hjälper du barn att lyckas i skolan, James Nottingham
- Med känsla för barns självkänsla, Petra Krantz Lindgren.